

CAMP DE CONCENTRACIÓ D'ARGELERS

CAMP DE CONCENTRACIÓ FRANCÈS

El Camp d'Argelers fou un dels camps de concentració francesos emplaçat entre 1939 i 1941 durant la guerra civil, a la platja d'Argelers de la Marenda

EXILIATS AL CAMP D'ARGELERS

80.000 persones van arribar-hi en menys de 7 dies. El camp va ser construït per a 15 dies i va durar 2 anys. S'hi van construir 300 barraques i s'estima que hi van passar unes 465.000 persones. Entre ells arribava gent de la colònia espanyola de Marroc, les zones costeres del Cantàbric (menys Galícia), Astúries, Cantàbria, País Basc, Catalunya, Comunitat Valenciana, Andalusia i de l'interior del país al sud del sistema central.

LA VIDA AL CAMP

Era una superfície sorrenca voltada de filat espinós on foren construïts uns escassos barracons. De fet els refugiats reberen el tracte de presoners de guerra. El camp era vigilat per membres de la Legió Estrangera Francesa senegalesos i espanyols a cavall que es caracteritzaven per la seva duresa.

El camp va concentrar, en unes condicions molt dures – fred, fam, polls, sarna, prostitució...

Al camp d'Argelers les nenes i les noies joves portaven una espècie de xiulet fet amb canyes lligat al coll que feien servir en cas d'intentar ser violades pels seus guardians. Les condicions d'acollida dels refugiats es convertien en un calvari de filferros, conjuntivitis, epidèmies, gana, fred, polls, puces..., i menys preu. No hi havia ni barraques, ni aigua, ni latrines, ni cuina. Només filferros, sorra i mar. Una definició tan simple que es difícil d'imaginar. A finals de febrer de 1939, el camp d'Argelers acollia a 100.000 persones. Totes elles estaven confinades en aquella platja sense infraestructures. Era com una ciutat plena de gent, i res més. Un infern.

El primer aliment que reben són pans llançats des d'uns camions, cosa que provocava picabaralles

Els internats alliberen els intestins vora la mar. Bevien aigua contaminada. Obtenien cinc tendes de campanya com a infermeria, però només disposaven d'aspirines. S'estenen la sarna i els polls. Els morts no es comptabilitzen.

Des del febrer del 1939 fins al setembre del 1941, són gairebé dos anys i mig de sofriment i penalitats. Les dones pateixen assetjaments constants i els nadons moren.

LA CIUTAT DE LA DERROTA

<<Haver estat vençut no era prou... No hi ha barracot, ni fustes per fer-ne, però cal fer quelcom pels dies ventosos i les nits fredes. Amb quatre o cinc mantes és possible de bastir una xabola, si les canyes ens arriben per a tots. Que hi fa que les xaboles hagin d'ésser tan baixes de sostre que només sigui possible de romandre-hi estès o assegut. Fa fred, fa vent. Que no plogui!... Els sostres de manta deixen passa aviat l'aigua, i mentre la pluja duri om tremolarà i petarà les dents. El llit de cada home és l'empremta que el seu cos ajagut deixa a la sorra... Al nord filferrades, al sud filferrades, a l'oest filferrades, a l'est... Encara ens queda el mar...>>

Agustí Bartra, la ciutat de la derrota.

Sobreviure en aquelles dures condicions del camp ja era una manera de lluitar contra Franco.

EL FRANQUISME AL 1938

ARA QUE ESTEM JUNTS

HISTÒRIA

El govern del general Franco va evolucionar al llarg d'aquests quaranta anys, i s'hi poden distingir sis etapes ben diferenciades:

- El període blau (1939-1945).
- L'època de la supervivència exterior i interior (1945-1953).
- L'etapa nacional catòlica (1953-1959).
- El desenvolupament (1959-1966).
- L'aperturisme (1966-1969).
- El franquisme tardà (1969-1975).

QUI ERA FRANCO?

Va ser un militar i dictador espanyol, integrant del grup d'alts càrrecs de la cúpula militar que va donar el cop d'estat del 1936 contra el Govern democràtic de la Segona República, i va provocar la Guerra Civil Espanyola.

LA MONEDA DEL FRANQUISME

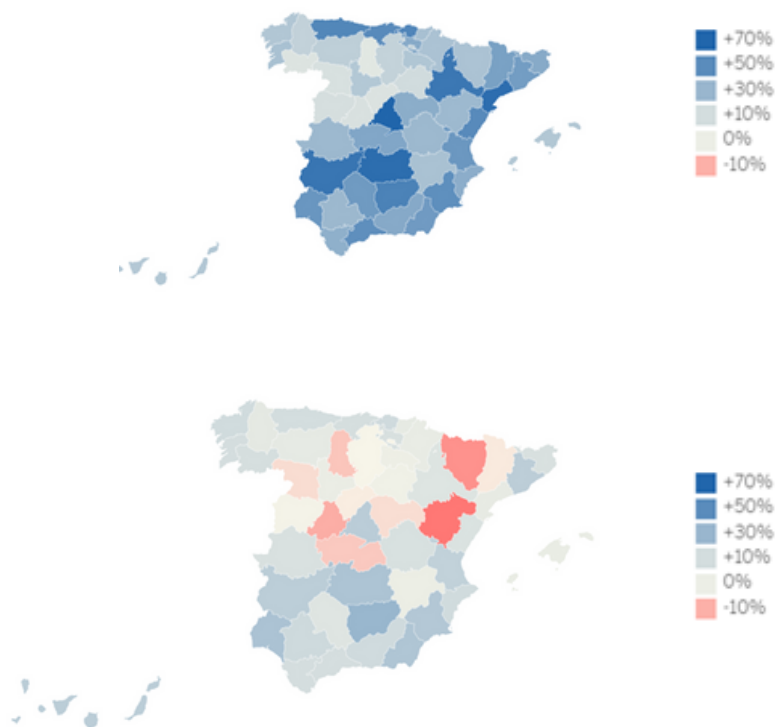
Primer es van emetre certificats que equivalien al seu valor de plata. Després el març del 1937, es van encunyar monedes d'una i dues pessetes en coure i alumini. I al final, s'encunyaven en "discos de cartó".

OBJECTIU I EN QUÈ ES BASA?

El principal objectiu del franquisme era establir les dictadures de L'antiliberalisme, en resum que extreuen la llibertat que tenen les persones.

VICTÍMES DE LA GUERRA

QUAN MOR EL FRANQUISME?

El franquisme va durar 40-45 anys i la dictadura de Franco va acabar quan es va anunciar: **Espanoles ¡Franco ha muerto!** el 20 de novembre a les 5:25 es va donar la notícia.

QUÈ VA PASSAR DESPRÉS?

Ara que estem junts

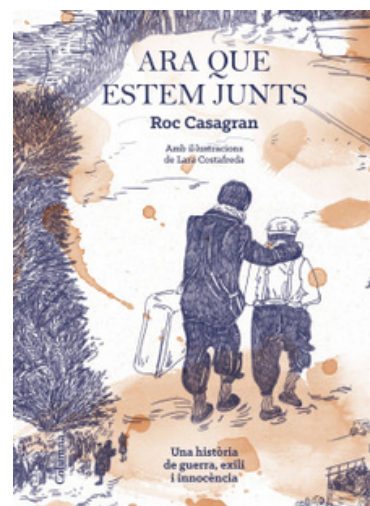
ROC CASAGRAN

Ara que estem junts s'emmarca principalment en els anys 1936 al 1939 i la dura història dels exiliats durant la guerra.

El primer dels fets que es narra és l'aixecament contra la República, que es va començar el 17 de juliol del 1936. A partir d'aquí, les penúries que van passar les famílies a ciutat durant els primers temps de la guerra.

La novel·la també ens mostra com a mesura que els nacionals anaven avançant, una gran quantitat de persones del bàndol republicà s'anava exiliant a Catalunya, territori que encara no havia caigut en mans de l'exèrcit franquista.

Finalment, amb l'amenaça aquests exiliats havien d'anar cap a la frontera francesa amb l'esperança de poder viure en un país lliure, sense guerra.

FRANQUISME

ÍNDIX:

1. Franquisme

1.1 Què és?

1.2 Com va afectar al país.

2. Franco

2.1 Qui era?/Què va fer?

2.2 Com era tractat/Com tractava a la gent.

FRANQUISME

El franquisme va ser una llarga dictadura, personalitzada en la figura del general Francisco Franco, qui va acaparar tots els poders de l'Estat fins a la seva defunció, el 1975.

EL franquisme va començar al segle XX a l'any 1936 fins al 1975.

Una de les seves conseqüències més greus va ser la mort de centenars de milers de persones.

Una de les característiques més destacades es que després de gairebé quaranta anys de dictadura va ser el sistema de repressió que les autoritats franquistes van posar a pràctica ja des d'un primer moment, i que van continuar un cop va acabar la guerra. Això explica el camí cap a l'exili de centenars de milers de persones davant la continuació de les autoritats franquistes.

“Com el pare d'en Tòfol”

Així, per exemple, una trentena de manresans van ser afusellats al Camp de la Bota i molts altres van ser empresonats, o bé acomiadats de les seves propietats durant la postguerra, caracteritzada també per la misèria que va afectar a la població civil davant la manca de menjar i subministraments, entre els quals les necessitats més bàsiques.

En definitiva, el franquisme, es va caracteritzar per la por, la repressió política i social, la pobresa i la manca de les llibertats i drets humans més bàsics, tant individuals com col·lectius. Això permetia al govern, entre altres coses, perseguir la llengua i la cultura catalana, i aniquilar els drets laborals de la classe treballadora.

Es tracta, doncs, d'un període fosc per a una majoria de ciutadans i ciutadanes que no es podien expressar lliurement.

FRANCO

Ell era un militar i dictador espanyol. Va néixer el dia 4 de desembre de 1892 a Ferrol (la Corunya) i va morir el dia 20 de novembre de 1975 a Madrid.

Va participar en el fallit cop d'estat que es va fer el dia 18 de juliol de l'any 1936 i a partir de aquí va liderar la guerra contra la Segona República a la subsegüent Guerra Civil, que va passar de l'any 1936 al 1939, al guanyar la guerra va instaurar una dictadura que va durar fins la seva mort i que va donar nom a tot un període de la historia moderna d'Espanya: el franquisme.

Ell va néixer a una família de classe mitjana i mariners, Franco va fer la carrera militar, que va acabar al any 1910 a l'Acadèmia d'Infanteria de Toledo. Va ser cap de la Legió (força militar) al any 1923, era el general més jove de Europa en aquell moment.

Era una persona d'idees conservadores, valorava sobretot l'ordre i l'autoritat. Desconfiava del règim parlamentari (un sistema de govern), del liberalisme i de la democràcia. Per això Franco es va sumar a la conspiració preparada per revoltar-se contra la República el juliol del 1936.

El fallit cop d'estat del juliol del 1936 va donar lloc a la Guerra Civil, que va ser dirigida per ell. Franco va dirigir aquesta guerra diferent a les típiques guerres ràpides modernes, ell la va dirigir amb criteris conservadors. Les unitats que van lluitar contra el bàndol de la República cridaven l'atenció amb la seva disciplina, la professionalitat de les seves forces i l'ajuda militar que van prestar Alemanya nazi i Itàlia feixista.

Acabada la Guerra Civil, Franco va imposar a Espanya un règim, el franquisme.

Com tractava a la gent?

Franco va ser una persona masclista i racista.

Les dones tenien prohibit practicar esports o entrenar a qualsevol centre o club esportiu sinó era de només dones, tampoc podien anar a banys públics ni portar biquinis.

Durant el seu règim va castiga, humiliar i criminalitzar a les famílies gitanes. Ell creia que ells portaven malalties infeccioses, especialment la tifus.

Com era tractat per la gent republicana?

En el llibre "Ara que estem junts" podem veure com tots els republicans li tenen fàstic, odi,...

(Camp de concentració d'Argelers)

GUERRA CIVIL GUERRE CIVILE, BÜRGERKRIEG, CIVIL WAR.

Durant la guerra civil es va firmar un Pacte de No Intervenció però tot i així hi va haver països que no van fer cas d'aquest Pacte, i va afectar, no només a Espanya, sinó a molts altres llocs. Què va suposar això a la guerra?

França i Regne Unit varen firmar el Pacte de No Intervenció. Mentre que ni Alemanya (Hitler) ni Portugal (Salazar) van respectar aquest Pacte tot i haver-lo firmat!

BÀNDOL REPUBLICÀ

Si bé el bàndol republicà a penes va rebre suport exterior de les potències aliades de la Segona Guerra Mundial, a causa del Comitè de No Intervenció Internacional, destaquen, fonamentalment, el suport de l'URSS, que, juntament amb Mèxic, França i Polònia al principi de la contesa, va aportar grans quantitats de material militar i assessors, sent remarcable així mateix el suport de les Brigades Internacionals.

França: Com bé s'explica al llibre, França va acollir als refugiats com a en Tòfol i tots els d'Argelers però no els va acollir de bon grat, els va maltractar i deixar viure a França en condicions miserables.

Al principi de la guerra, va prendre la decisió d'enviar material bèl·lic a la Segona República Espanyola (en part pels acords signats per a la venda d'armes, per les amistats entre els governs i per deslliurar-se del material sobrant de la Primera Guerra Mundial). La primera ajuda enviada consistia en cents de fusells, sis tancs, milers de cartutxos i diversos bombarders.

Les **Brigades Internacionals** van ser grups voluntaris reclutats en països de tot el món. Desenes de milers de voluntaris de més de 50 països van prendre la decisió d'abandonar les seves llars per viatjar a Espanya i lluitar a favor del govern de la II República. Només el 7% d'aquests voluntaris no van ser mai ferits ja que els feien lluitar els combats més durs. Les Brigades internacionals recolzaven la república tot i provenir de diferents orígens socials, polítics i geogràfics, els brigadistes van decidir arriscar la seva vida per unir-se a la lluita en defensa de les seves ideologies. Aquestes persones, la gran part anònimes, són un dels exemples més potents de solidaritat internacional i de lluita per uns ideals comuns. Va ser una cosa mai vista abans i per això va ser tant important.

(bandera de les brigades internacionals)

La **Unió Soviètica** va ser el principal aliat de la Segona República Espanyola, aportant carros de combat, cotxes blindats, centenars d'avions, menjar, centenars de pilots, tancs, marins professionals soviètics...

Mèxic mantenia bones relacions amb la república espanyola a l'inici del conflicte; és per això que el president Lázaro Cadenes assegura que està totalment solidaritzat amb el govern socialista espanyol davant la deslleialtat de l'exèrcit. A més la solidaritat obrera amb Espanya va ser immediata; obrers i sindicats feien donacions a l'ambaixador espanyol. El govern de Cadenes, al contrari que els altres països, no va signar el Comitè de No Intervenció Internacional, i per tant, va ser l'únic país que va donar ajuda oficialment en la Guerra Civil Espanyola. Va enviar material militar a Espanya. Molts exiliats, com en Tòfol i la seva família, varen refugiar-se i començar una nova vida allà. Els artistes i intel·lectuals estrangers van recolzar la causa republicana. Ernest Hemingway (escriptor) va treballar com a periodista i fotògraf durant el conflicte i George Orwell (escriptor) va lluitar al bàndol republicà, encara que va quedar desil·lusionat per la rivalitat entre les files d'esquerres.

HOMENATGE A CATALUNYA

George Orwell va dedicar un llibre sencer a Catalunya i la guerra que va viure. Per entendre millor la guerra civil serveix molt aquest llibre.

BÀNDOL NACIONAL

Hitler va oferir en secret ajuda aèria a Franco per a les seves tropes terrestres. Aquesta força d'intervenció va ser la Legió Còndor. Així el cap d'estat alemany va poder millorar la qualitat dels seus aparells i reparar els defectes de les seves forces aèries. A més a més, **Portugal** va permetre el lliure pas d'armes per l'exèrcit de Franco.

(Exèrcit del bàndol nacional)

INFANTS I JOVES, ELS OBLIDATS

Els nens a la guerra civil espanyola i l'exili.

Els nens van ser les principals víctimes de la Guerra Civil Espanyola, que va produir desplaçaments massius de la població civil, en què els nens van ser els més perjudicats.

El menjar estava en mal estat i hi havia molta escassetat. La guerra va comportar una destrucció total de la seva vida quotidiana. Els nens més grans van passar a cuidar als més petits. Els dos bessons, el Tòfol i el Tian, es van continuar cuidant entre ells, però normalment el Tòfol se'n cuidava més del Tian perquè era més dèbil.

Encara que per als nens l'escola era la seva sortida per no pensar en la guerra, també van començar a bombardejar-les. Quan hi havia bombardeig feien que els nens es tiressin al terra o es refugiessin sota cobert per protegir-se.

Calia allunyar els menors de la guerra per evitar les seqüeles físiques i psicològiques. Per això es va exiliar als nens; van començar evacuant als més dèbils.

Més de 50.000 nens van ser evacuats i enviats fora d'Espanya entre 1937 i 1938. Amb això, es buscava protegir-los de tot el que comportava la guerra.

A Europa, França va ser el país que més nens espanyols va acollir amb prop de 20.000 menors, però també eren els que els tractaven pitjor; al voltant de 5.000 nens van arribar a Bèlgica; al voltant de 4.000 a Anglaterra; prop de 3.000 a la Unió Soviètica; Suïssa va acollir uns 800 nens. Fora d'Europa, Mèxic va rebre 455 menors, els coneguts com a Nens de Morelia.

Als camins d'exili hi deixaven molta gent enrere. Caminaven mentre bombardejaven el seu voltant, esperant que no fos a ells a qui els hi caigués la bomba que s'aproximava.

També hi havia pares que se'ls hi moria el fill/a durant el camí, i molts els continuaven carregant fins a sortir del país o estar a prop de

França, com el Paco.

Els viatges d'exili fins a Catalunya es feien en vaixell o a peu. Els nens eren refugiats per famílies a casa seva.

Molts se sentien sols, ja que moltes vegades no tenien altres companys que haguessin compartit les mateixes vivències que ells. El Tòfol i el Tian van tenir la sort de què al principi, es tenien l'un a l'altre. Més tard, en Tòfol va fer amics i es va retrobar amb d'altres, i va tenir la sort de no sentir-se sol tantes vegades com d'altres nenes/es.

A l'esquerra es pot veure una fotografia del camp de concentració d'Argelers, on es van refugiar en Tòfol, la Carme, en Paco, en Sebastià, la Salut, en Jordi, en Jofre i la seva mare. Els nens, per no

pensar tant en la realitat del lloc on s'havien de refugiar, per exemple, s'inventaven noms per anomenar la petita tenda on vivien.

Als camps de concentració vivien un autèntic infern: la fam en primera persona, com els hi tiraven el pa com si fossin gossos, la violència exercida dels senegalesos cap als pares que defensaven les seves famílies... També hi havia abusos sexuals, a la Maria la van intentar agredir però en Tòfol la va defensar i gràcies a ell, no li va passar res.

Moltes vegades ens nens s'havien de defensar entre ells perquè els pares estaven ocupats i no tenien gaire temps per vigilar-los.

D'adults, alguns no recordaven moltes vivències sobre la guerra civil espanyola, però tenien records d'imatges de misèria. Molts d'ells, han volgut donar a conèixer la seva història, fent reportatges, entrevistes o llibres. El Tòfol n'és un d'ells. Gràcies a la seva història molts nens i nenes d'avui en dia podran conèixer una mica més la realitat de molts nens durant la Guerra Civil Espanyola.

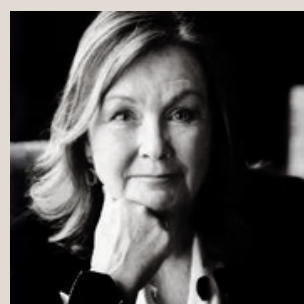

La guerra civil a través dels ulls innocents

Durant la Guerra Civil la situació de les dones en els camps de concentració era bàsicament de subsistència en tots els seus nivells. Al front, els homes i les dones compartien l'lit sense que les dones temessin potencials agressions o assetjament, situació que va portar a molts naixements indesitjats per part de les dones. Aquest fenomen com a resultat de la manca d'educació entre les dones, i per l'ús del patriarcat dins de les brigades, per enfrontar les dones entre si en lloc d'animar-les a treballar col·lectivament en la consecució de l'emancipació de les dones. Durant la Guerra Civil, sovint hi va haver tensions entre Dones Lliures i altres grups anarquistes.

La maternitat d'aquestes dones va ser un infern. Les mares donaven a llum en condicions extremes tant a nivell d'higiene com d'ajuda per la cura del bebè. En els camps de concentració la vida competia amb la mort per les malalties com el Tifus.

Wendy Holden

Va nèixer al 12 de juny de 1965

Va ser una periodista i reportera de guerra durant 18 anys, cobrint conflictes arreu del món. Va deixar la seva professió per dedicar-se completament a l'escriptura de llibres com "Nacidos en el Mauthausen".

L'escriptora Wendy Holden va publicar "Nacidos en el Mauthausen" on narra la seva pròpia experiència i la de altres dones sobre els drets que van haver d'intercanviar per la protecció mínima de les seves criatures.

Quan parlem de l'exili els protagonistes són sempre els adults, però que passa amb els nens?

La vida dels nens va quedar trencada per sempre després del 18 de juliol de 1936. La seva generació es va perdre. Imaginem l'escena de veure partir al capdavant de combat els pares, molts d'ells han vist com uns soldats s'emportaven als seus familiars, la mort o desaparició de molts dels seus coneguts, casa seva destrossada, l'escassetat d'aliments.

Els nens i nenes van sobreviure a l'exili i a la guerra, i igualment han refet les seves vides, han construït la seva identitat. Són nens amb una realitat tèntrica sobre la subsistència, d'imatges que van i venen, nens amb un amalgama de records confusos i preguntes sense respostes...

Després de totes les experiències viscudes a mesura que van creixent tenen una manera diferent de veure el món, sempre tindran la pregunta de on estarien si allò no hagués passat.

Els és feien moltes preguntes però els adults els tenien indocumentats, no els hi explicaven que passava, perquè no sabien la resposta o els creien incapaços de comprendre la situació actual i, cada pregunta que feien simplement els hi deien que són coses d'adults i que aviat tot estaria bé o que tornarien a casa d'aquí poc encara que ells sabien que no seria veritat.

Quina era la situació dels infants?

Els països que van acollir infants espanyols van ser: Anglaterra, URSS, Mèxic, França, Bèlgica, Suïssa, Dinamarca, Holanda, Suècia i Noruega. En total, durant els tres anys de la guerra civil, es van evacuar 50000 nens de les seves ciutats o pobles. Amb això, volien protegir-los dels bombardeigs, la fam o l'escassetat de la higiene.

Si eres una nena en la guerra, et lliuraves de convertir-te en un nen soldat però, en general, tots els infants patien d'alguna manera.

Víctimes civils: Infants que no s'exiliaven i acabaven morts pels bombardejos al les escoles, hospitals i llocs d'habitatge.

Nens soldats: nens que es sentien obligats a haver de convertir-se en soldat per poder subsistir a la guerra.

Infants desplaçats: durant la guerra civil, aproximadament 65.330 menors van ser obligats a separar-se dels pares.

Orfes: nens que es queden orfes durant la guerra.

Ferits o discapacitats: adaptar-te i normalitzar les atrocitats que havien de patir en la guerra podia condicionar greus ferides físiques i psicològiques.

Empresonats: infants que s'emmanillaven simplement perquè tenia contacte amb gent de la república.

Nens explotats: sobretot si estaven en un camp de refugiats, fàcilment podries acabar siguent violat i forçar a fer actes cruels i treballs inhumans

Intentem comprendre el que van haver de passar infants, nens, mares i pares d'arreu d'Espanya però en realitat, per nosaltres es incomprensible perquè per sort, ningú de nosaltres tornarem a viure un altre franquisme com el que van passar ells.

LA REALITAT D'ARGELEERS

“AMB L'ARRIBADA DE L'HIVERN ELS MÉS DÈBILS VAREN SER ELS PRIMERS EN CAURE.”

La platja d'Argelers és una gran extensió de sorra situada a poc més de 30 km de la frontera que separa els estats de França i Espanya. Són 2 km de platja situats en una zona oberta i desprotegida en que la humitat i el vent es fan insuportables. Potser un dels pitjors escenaris per col·locar un camp de refugiats.

Per aquell camp van passar més de 100.000 refugiats republicans de la Guerra Civil. Entre aquests milers de civils també hi havia militars que havien lluitat en el Front de l'Ebre i brigadistes internacionals que no tenien possibilitat de tornar als seus països d'origen.

Avui en dia Argelers és una ubicació partida entre la tranquil·litat de dins seu i el turisme. Les seves zones de platja són un laberint d'apartaments, hotels, restaurants i tot tipus de negocis paral·lels a una zona turística de costa que en plena temporada, molt probablement, visquin lluny de la tragèdia que la sorra d'aquestes platges va viure.

Agustí Mercader, un home de 96 anys que es va refugiar en el camp d'Argelers amb la seva família quan tant sols tenia 10 anys. Va tenir una infància molt dura però anys després es va poder traslladar a Amèrica Llatina, concretament a Argentina, on va poder seguir la seva vida. Avui ens explica com va ser la seva experiència i com ho va viure en primera persona.

P: Com va afectar l'alimentació a la gent que es refugiava en el camp d'Argelers?

R: Els primers cinc dies van ser els més durs ja que no ens van donar ni menjar ni aigua. L'alimentació era molt escassa. Alguns dies arribaven camions amb pa i sacs de llegums que havíem de cuinar amb aigua salada que extrèiem de forats cavats a la sorra.

P: Era suficient l'espai que teníeu per viure amb tanta gent que es refugiava? On estàveu situats i on dormíeu?

R: Érem molta gent i la platja no era gran cosa, cada dia arribava molta gent i en marxava molt poca.

A la platja d'Argelers estàvem envoltats per tres fileres de tanques metàl·liques que anaven a parar al mar, que aquest mateix feia de barrera natural perquè la gent no s'escapés. Tot i així molta gent intentava fugir i no ho aconseguia.

Els primers mesos sobrevivíem sota tendes i cabanyes de palla que oferien una miserable protecció contra la sorra i el vent. Molt lentament, amb l'esforç dels mateixos que vivíem allà i gent interna, vam anar construint barracons i es va organitzar la vida diària al camp.

P: Les condicions al camp no eren gaire bones. Quines eren les malalties més comuns i que feien amb la gent que moria?

R: La tuberculosi i la pulmonia eren les malalties més comuns i les que a més persones s'emportava, moltes de les quals ni tant sols es registraven ni es comptabilitzaven. Un metge espanyol atenia com podia als malats amb aspirines i caldos de pollastre com a únics medicaments.

Els subministres humanitaris van ser insuficients per tal quantitat de gent, i molts van ser víctimes. Amb l'arribada de l'hivern els més dèbils van ser els primers en caure, i molts altres que van morir pel tifus.

ARGELERS

"Ara que estem junts"

"Aquells primers dies van ser molt durs, perquè gairebé no hi havia menjar. Un cop al dia apareixia un camió per la porta principal del camp carregat de pa i ens el llençava com qui tira teca als lleons, i tothom es barallava per endur-se el tros més gros cap el seu racó. I després, si havíem tingut sort i havíem pescar alguna cosa, ens ho partíem entre els quatre, i si ens arribava, en guardàvem un trosset per a l'endemà al matí". (Casagran, Ara que estem junts. Pàg. 115)

"Ho recordo com si fos ahir, Tian: el dia 1 d'abril de l'any 1939 Franco i el seu exèrcit feixista van guanyar la guerra. Definitivament, havíem perdut. La notícia va córrer pel camp d'Argelers de boca en boca, tothom n'anava ple, no hi havia altre tema de conversa" (Casagran, Ara que estem junts. Pàg. 128)

LA DURA REALITAT

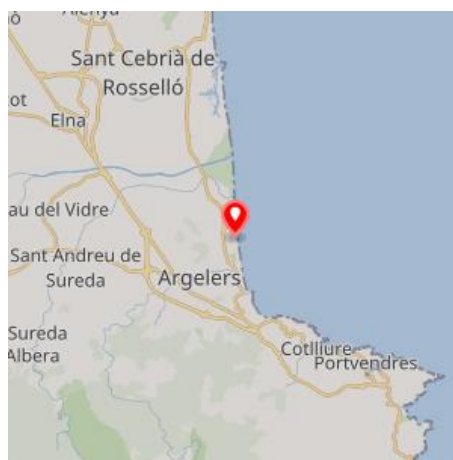
La vida al camp d'Argelers

Pere Pous i Pol Margarit

Malauradament el 3 de febrer de 1939 al nord de la platja de Argelers s'obre el camp de refugiats destinat a les tropes de la Segona República Espanyola, que arribaven al territori de l'estat francès durant l'evacuació de Catalunya els darrers mesos de la guerra. El camp va ser construït per a només 15 dies però degut a la gent que hi havia va acabar durant 2 anys.

Camp d'Argelers

Era una superfície de sorrenca voltada de filat on van ser construïts uns escassos barracons. S'aproxima que s'hi van construir unes 300 barraques i van passar unes 465.000 persones. Es trobava al nord de la platja d'aquest municipi, a la platja del Tamariguer. Altres feien cabanyes amb les canyes que trobaven les anomenaven mansions, *"Era una manera d'aprendre que contra l'horror només els hi quedava l'humor, i com que en aquella platja tot era horror, tot va passar a ser humor"*. Així els refugiats ho oblidaven tot.

Les dures condicions dels camps de concentració

En qualsevol d'aquests camps, el record dels que hi van malviure és desolador. Fred, fam, malalties. Condicions molt dures per a una població derrotada. No hi havia on aixoplugar-se de les intenses nevades que van caure en aquell indret el febrer del 1939, ni de les freqüents pluges ni de les baixes temperatures de l'hivern. Per menjar, lleties, sempre lleties. I les necessitats es feien a la platja. Ben aviat, és clar, van aparèixer epidèmies, sarna, pols, disenteria, tinya, tuberculosi. L'aire que es respirava era dens, carregat de virus. Males olors per a l'olfacte i imatges denigrants per a la vista. Més de mil persones hi moriren per una epidèmia de tifus el juliol del 1939. Per alleugerir la densitat humana a Argelers i a Sant Cebrià, es va construir el camp del Barcarès, dividit en divuit illots, cadascun dels quals contenia vint-i-cinc barraques amb capacitat per a setanta homes

Les recomanacions dels francesos davant els refugiats

Com que interessava que el nombre de refugiats no augmentés, els francesos van iniciar una campanya propagandística recomanant als exiliats que podien tornar a l'Espanya de Franco sense por de represàlies sempre que no haguessin comès delictes de sang. Els que accediren a les recomanacions franceses, van comprovar ben aviat que tot plegat era una farsa. Els

càstigs en camps de concentració a la Península, penes de presó i afusellaments sistemàtics foren el perdó que Franco els preparà.

Però, per a tothom va ser tant dur?

Generalment, va ser molt dur per a totes les famílies que estaven per culpa dels diversos factors que suposava aquella platja, però, sortint una mica del context per dir-ho d'alguna forma la "canalla" que corria per allà potser per ells i elles no va arribar a ser tan dur. Potser per ells no sabien el grau d'importància del que estava passant de veritat en aquells moments, només pensar en jugar tot el dia amb els nens que també estaven per allà, sense normes ni restriccions dels seus pares. Així es com va ser, la majoria de gent que va viure aquell esdeveniment recorden com una època on eren molt "lliures" però a la vegada no. Treien una mica el patiment, la tristesa, la ràbia que sentia la gent, es pot treure un costat "bo" potser seria que molts nens van aprendre a tornar-se més independents i van establir un grau més alt de maduresa davant aquella situació.

La maternitat d'Elna

Debut a les condicions que hi havia en aquella platja el 95% dels recent nascuts morien per culpa de les malalties, la fam, la fred entre altres. Però la Elisabeth Eidenbenz va decidir crear la maternitat perquè ella creia que les dones tenien que parir amb unes bones condicions. Van anar cap al camp de d'Argelers ella i uns quants infermers i gracies a això van poder salvar la vida a més de 400 nens.

Homenatges

El camp d'Argelers és un lloc important de la memòria col·lectiva, el primer gran camp del camí de l'exili. El 1999, en ocasió del 60è aniversari de la Retirada, Argelers va homenatjar aquest trist capítol de la història. Es va inaugurar un monòlit allà on hi havia el camp, i es va batejar una avinguda amb el nom d'avinguda de la Retirada del 1939". En aquesta avinguda hi ha el cementiri d'espanyols.

Aquesta es la frase que hi ha escrita:

A la mémoire des 100.000 Républicains Espagnols, internés dans le camp d'Argelès, lors de la RETIRADA de Février 1939. Leur malheur: avoir lutté pour défendre la Démocratie et la République contre le fascisme en Espagne de 1936 à 1939. Homme libre, souviens toi.'

"A la memòria dels 100.000 republicans espanyols, internats en el camp d'Argelers, després de la RETIRADA de febrer de 1939. La seva desgràcia: haver lluitat per defensar la Democràcia i la República contra el feixisme a Espanya de 1936 a 1939. Home lliure, recorda-te'n."

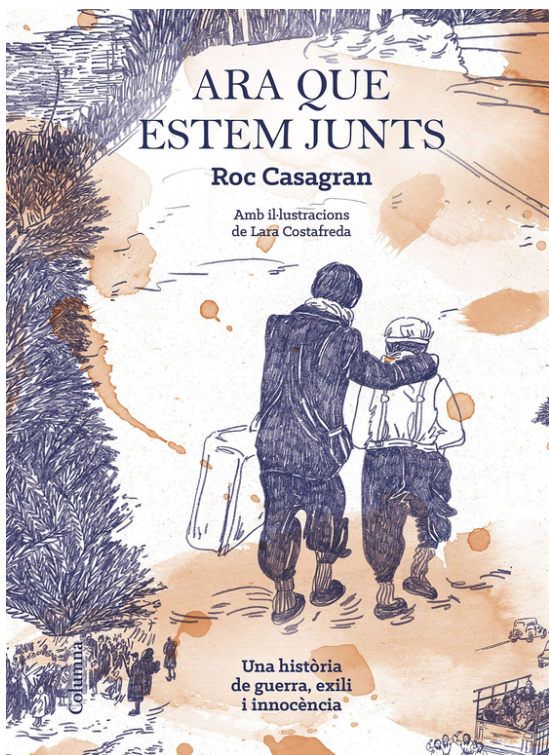
L'AMOR QUE NO TÉ FI

La vida compartida amb un germà

Els germans són aquelles persones que estan més enllà de tot i de tots. Són companys d'ànima, de vida i de cor. Aquest amor és tant especial que l'anomenem amor fraternal. Es diu que és un amor incondicional que perdura en el temps més enllà dels conflictes i problemes que puguin

sorgir. Els germans estaran allà sempre que ho necessitis, tant en els bons moments com en els no tant bons i et diran les coses sense miraments, és a dir, sempre et diran la veritat davant de qualsevol cosa.

Un exemple d'amor fraternal el podem trobar a la novel·la "Ara que estem junts" de Roc Casagran, una carta escrita per en Tòfol i dedicada al seu germà Tian.

Ens presenta la història de dos bessons, en Tian i en Tòfol, que viuen en un temps de guerra i d'exili. En Tian, era un nen molt dèbil, escanyolit i sense forces però, per altre banda, era un gran amant de la poesia, dels llibres i de l'escriptura. Tot això li havia transmès la seva mare des de ben petit. En Tòfol, era tot el contrari, segons la seva mare, era un animal. Era un noi fort,

valent, alt i guapo. El seu pare sempre presumia d'ell davant dels seus amics i companys. Però els dos tenien una cosa en comú, eren germans i s'estimaven molt, tenien un vincle molt especial i els dos sabien que eren diferents però que es complementaven a la perfecció.

Un dels punts de la novel·la on realment es demostra que es tenien molt d'afecte, és quan degut a la malaltia d'en Tian, ell s'ha de quedar a l'Empordà amb els seus avis i en Tòfol s'ha d'anar cap a França amb la seva mare. Abans de separar-se, en Tian, li escriu un poema, li llegeix i

li dona perquè no l'oblidés mai, perquè sempre que el trobés a faltar, el recordés com el seu germà i no com un simple nen malalt que només podia estar al llit fent repòs.

La vida d'en Tòfol sense en Tian, era més trista i més fosca, ja que en Tian se l'escoltava i no es sentia ignorat.

Al final de la novel·la, en Tòfol té la necessitat de tornar a Catalunya per retrobar-se un altre cop amb el seu millor amic i la persona que apreciava més en el món, en Tian. Va anar a l'Empordà a visitar la seva tomba per poder-se acomiadar de la millor manera, deixant-li el llibre "Ara que estem junts" que relata tota la seva història, de principi a fi.

*"Ara que estem junts, encara,
i que et puc sentir l'olor
i el somriure de la pell
protegint-me de la por,*

*ara que estem junts, encara,
que ens escalfa el mateix foc,
ens resguarda igual teulada
i compartim aquest lloc,*

*et prego que no m'oblidis
l'expressió de la cara,
que visquis amb un somriure
la vida que mai no para...*

*i abraça'm fort, abraça'm fort,
ara que estem junts, encara"*

Per nosaltres, compartir la vida amb un germà té coses positives i coses negatives però sempre pesen més les coses positives. Hem tingut la sort de que les dues tenim algú amb qui compartir una gran part de la nostra vida, els nostres germans. Tenir un germà és aprendre a discutir, però també riure sense límits.

La vida amb ells, a vegades no és fàcil, ja que ho has de compartir tot, encara que sigui la cosa que més aprecies. Tret d'això, dia a dia ens aporten molts valors i moments que alguna altra persona no ha pogut gaudir ni podrà fer-ho. Per tant, veiem que hem tingut molta sort que

els nostres pares ens fessin aquest regal. Potser, de petites no li donàvem tanta importància i només veiem aspectes negatius, però a mesura que ens hem anat fent grans, ens hem adonat que són unes de les persones més imprescindibles a la nostra vida i que a ara per ara no ens imaginàriem una vida sense ells al nostre costat.

L'amor que ens transmetem entre nosaltres és molt intens i especial, tot i que, normalment no els hi diguem verbalment però, a la nostra manera, els hi demostrem dia a dia, ja sigui amb una mirada de complicitat, amb un gest o simplement amb una abraçada o un petó de bona nit.

Des del meu punt de vista, tenir una germana petita pot arribar a ser esgotador, en tots els sentits de la paraula. Quan els germans estan junts no ho gaudeixen prou pel simple fet de que no són suficientment conscients de la sort que tenen al estar al costat d'una persona que pràcticament et farà companyia al llarg de tota la vida, i quan els tenim lluny no som capaços d'imaginar-nos una vida sense ells. Un germà sempre estarà orgullós/a del que acabis aconseguint a la vida, com si és un gol en el partit dels caps de setmana o si és una bona nota per la qual t'has trencat l'esquena dia i nit.

Un germà/na és una persona amb qui poder confiar, parlar de tot, discutir-te, fer-li la vida impossible, robar-li la roba que més t'agrada i fer-li la punyeta davant dels pares per tal que el renyin. Però també és una persona que saps que faria el que estigués a les seves mans per veure't feliç, que facis el que facis saps que et farà costat en totes les decisions que prenguis tot i que no siguin del tot encertades.

L'amor que es tenen dos germans és incalculable però a la vegada és indemostrable, cap dels germans que tinguis mai se'n donarà compte del que t'arriba a estimar, ja que una relació d'aquesta magnitud no és valorable.

Com és per tu ser el germà gran?

Ser el germà gran si et pares a pensar implica un munt de coses. Indirectament ets un exemple a seguir per la teva germana petita, ja que aquesta es guiarà a través dels teus passos, ja sigui igualant-te o superant-te. També implica l'esperit de protecció on jo mai de la vida deixaria que algú toqués la meva germana o la fes sentir incòmode, el paper d'ajudar, l'ajuda cap al germà petit és molt important ja que en els moments on està enfonsada o està en una situació on no es sent còmode tu has d'estar allà el primer per ajudar-la.

Però tot això són coses que et surten de dins per l'amor cap a ella.

Què suposa per tu tenir una germana petita?

Per mi significa tenir una responsabilitat. He d'actuar pensant en ser un exemple per la germana petita. Per exemple si estic passant per una situació d'estrès molt gran enlloc de cridar/plorar o perdre els nervis saber adquirir una situació de calma.

També sense deixar-ho de banda significa estar atent. Quan necessita riure, fer-la riure, quan necessita parlar, escoltar-la i quan està trista, animar-la.

Per tant responsabilitat, modelatge i estar atent.

Com és la relació amb la teva germana?

A diferència de molts germans no ens solem barallar mai. Tenim els nostres conflictes però normalment són per fer enfadar una mica l'altre i que la situació acabi amb rialles o no, però que sempre l'endemà ho recordem i passem una bona estona.

Fora d'aquestes situacions tenim una relació d'estima molt gran on un donaria tot per l'altre.

Aspectes positius i negatius:

Un dels aspectes positius és que sento que no estic sol, sempre està allà pel que sigui i sé que si mai em passa alguna cosa ella estarà allà per tot el que necessiti.

Un altre és que puc riure i distreure'm sempre que vulgui ja sigui parlant o anant-la a molestar.

Finalment perquè no em vull allargar molt, sempre dispo de d'ajuda. Ja sigui fent el sopar o l'esmorzar, a fer feina, a parlar de coses...

Com aspecte negatiu, només diria que a vegades hem de compartir les coses i he de fer coses que no m'acaben d'agradar però no és un problema. Per exemple, compartir la tele.

Al llarg de la nostra vida coneixerem a moltes persones. Algunes es quedaran al nostre costat, fent-nos gaudir al límit, d'altres marxaran i ens faran passar mals moments, però el teu germà o germana estarà allà i serà el teu pilar. El millor sentiment, és saber que tens algú al teu costat passi el que passi,

facis el que facis i sobretot per acompanyar-te en el teu camí, triïs el que triïs.

Els germans o germanes poden ser molt pesats, però t'asseguro que val la pena "aguantar-los", ja que sempre et defensaran i donaran el que faci falta per tu i el teu benestar.

Xènia Danés i Ona Martí
Girona

LES MARES D'ELNA

Les Dificultats De Les Dones Embarassades Per Donar A Llum I Aconseguir Que Tant Les Mares Com Els Fills Sobrevisquessin

Carmeta, no pateixis, que està tot arreglat – li va murmurar amb aquella veu dolcíssima, mentre li acariciava el front. He aconseguit que puguis anar a tenir el fill a casa d'un doctor d'Argelers ... Mira, mira.

La Carme, mare d'en Tian i Tòfol era una dona que estava refugiada al camp d'Argelers. Al llarg de la seva vida va tenir molts problemes i complicacions, va haver de marxar de casa seu, va perdre un fill, el seu home va anar a la guerra... però una de les més importants va ser que va haver de superar un embaràs en un camp de concentració. Va patir molt, i tenia moltes possibilitats que el seu fill neixes amb una patologia o es morís per la falta d'higiene i d'aliment. Però, gràcies a la seva amiga i veïna Salut, se'n va sortir. Perquè la Carme tingués un bon part i no tingués tant de risc, va fer un tracte amb un gendarme i va passar una nit amb ell a canvi que portessin a la Carme a la maternitat d'Elna. Al final, va sortir tot bé.

La Maternitat d'Elna té el seu origen en l'Associació Ajuda als Nens en Guerra. Aquesta associació es va crear als Països Baixos just després d'acabar la Primera Guerra Mundial. Va sorgir de moviments pacifistes cristians i de diferents nacionalitats.

PIERRE CÉRÉSOLE era un enginyer, humanista i defensor de la no violència nascut a Lausana a l'any 1879. Els seus membres defensaven que la pau no era només un ideal, sinó que es podia fer realitat si tots plegats es posaven a treballar i creaven així les bases d'una solidaritat entre pobles que impedís noves guerres en el futur.

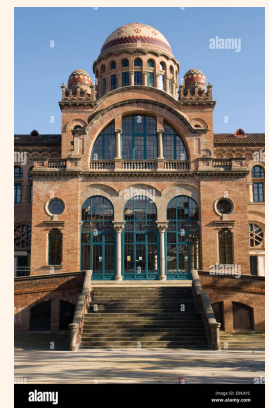

EL SEU MISSATGE ERA PRESERVAR LA PAU ENTRE ELS HOMES AMB UNA CLARA VOCACIÓ DE SERVEI.

LES DONES EMBARASSADES del camp d'Argelers, tenien moltes dificultats per a dur els seus fills al món i que sobrevisquessin de la falta d'higiene, d'alimentació... Eren conduïdes als estables de les Hares, (al costat de l'estació perpinyanesa).

L'HOSPITAL DE SANT LLUÍS DE PERPINYÀ estava saturat i l'administració prioritzava els ferits i els malalts per davant de les parteres, ja que allà no hi havia gaires ajudes sanitàries, per això els nadons naixen enmig dels fems i la palla, seguidament la mare i el fill eren tornats al camp de concentració sense seguir cap protocol de postpart que assegurés un mínim de supervivència per el nadó.

ELISABETH EIDENBENZ tenia un historial de voluntària a la Guerra Civil i coneixia de prop el drama dels exiliats (activista d'una associació d'ajuda humanitària a Suïssa). A l'any 1939 va passar a l'Estat francès.

L'ESPANYA SUMERGIDA PER FRANCO

“¡VIVA ESPAÑA! ¡VIVA FRANCO!”, això publicaven els diaris d'Espanya quan Franco va començar a governar Espanya.

El franquisme va ser una autoritat política que va tenir lloc a Espanya. El General Franco, va arribar al poder després de la finalització de la guerra civil espanyola, el 1939, i es va mantenir a l'Estat fins a la seva mort, el 1975, el mateix any que mor Carmeta, la mare dels bessons a Mèxic.

El 18 de juliol del 1936, Franco es va sumar a la conspiració encapçalada per diversos caps militars per revoltar-se contra la Segona República espanyola, instaurada el 1931. El fracàs del cop d'Estat va donar lloc a l'inici de la guerra civil.

Els franquisme va tenir etapes que la van marcar:

Primera etapa (1939-1945)

Van ser anys de gran pobresa, ja que el país va quedar desolat després de la guerra civil.

Segona etapa (1945-1953)

A causa del suport donat a Hitler i Mussolini, Espanya va ser exclosa de l'Organització de les Nacions Unides (ONU).

Tercera etapa (1953-1959)

L'aliança amb els Estats Units va afavorir l'economia nacional. El 1955 Espanya va ser admesa a les Nacions Unides, la qual cosa va obrir les portes al desenvolupament econòmic i al turisme estranger.

Quarta etapa (1959-1969)

Marcada per un desenvolupament econòmic, durant el qual la classe mitjana va elevar els seus ingressos i va millorar el seu estatus de vida. Van començar les primeres manifestacions en contra seva.

Cinquena etapa (1969-1975)

Van augmentar les protestes, les vagues i l'oposició política es va enfortir a mesura que empitjorava la salut de Franco i l'economia entrava en crisi.

Francisco Franco Bahamonde va néixer el 4 de desembre de 1892 a la ciutat de Ferrol, Galícia.

El triomf a la guerra civil, amb l'ajuda militar de l'Alemanya nazi i la Itàlia feixista, va permetre l'accés de Franco al poder el 1939.

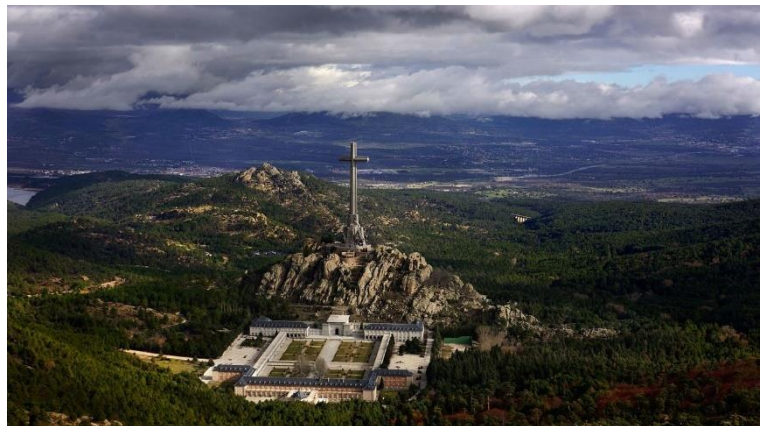
Franco, va eliminar tots els sindicats, que es dedicaven a protegir la classe obrera, (els treballadors). Per crear un sindicat que el va anomenar, els sindicat vertical: es a dir, central nacional sindicalista (CNS), que, en teoria, agrupava els empresaris i obrers, però els obrers tenien la ultima paraula, no se'ls tenia en compte.

Franco, manipulant informació volia amagar la situació que vivien tots els de la classe obrera: sous casi insignificants, famílies sense poder-se alimentar, les pitjors condicions de treball... però a ulls de la gent d'altres països, el CNS era perfecte.

Franco va morir a Madrid el 20 de novembre de 1975. Les seves restes van ser sepultades a “La Valle de los Caídos”, a la “Sierra de Guadarrama”. A partir de llavors, es va donar per acabada la dictadura de gairebé 40 anys, que va ser una de les més llargues del continent.

“L’informatiu el van obrir precisament amb un comunicat d’últimíssima hora: Franco s’acabava de morir.”

Després de que Franco morís, va a passar a governar Juan Carlos de Borbón, el nou rei d'Espanya, que va implantar un sistema polític democràtic. Aquest procés se'l coneix com a transició, que va tenir lloc del 1975 al 1978.

Lloc on es va enterrar Franco, “Valle de los Caídos”, Sierra de Gudarrama (Espanya) fins el 2019 que van moure les seves restes al “Panteón del Prado” a 60km del lloc originari.

Durant el període de transició, ens van dur a terme molts canvis polítics i va ser un moment molt delicat ja que l'elit de polítics no estava d'acord amb el canvi democràtic. I va ser Juan Carlos I, qui va nomenar primer ministre a Adolfo Suárez, qui va fer la majoria dels canvis. Entre ells:

- La legalització de tots els canvis polítics
- La amnistia política, van alliberar totes les persones que estaven a la presó per raons polítiques
- Es dur a terme votacions democràtiques.
- La redacció de una nova constitució.

“Allò era el fi d'una època, era evident. L'home que havia fet miques el somni de la República se n'anava a l'altre barri”

PRESONS DE LLIBERTAT.

“Una manera d’aprendre que contra l’horror només ens queda l’humor, i com que en aquella platja tot era horror, tot va passar a ser humor. Humor negre, és clar.”

Davant l’inici de la guerra civil, la República va demanar ajuda a França i Anglaterra. França va accedir-hi i, en estar en contacte amb Espanya i Catalunya, més de 440.000 espanyols i catalans s’hi van refugiar cap el gener de 1939. El que no sabien els futurs refugiats és com els acolliria França: en lloc d’una llibertat tant esperada, acabarien en una presó davant del mar.

Com eren els camps de concentració?

La majoria es van construir zones vigilades sota la intempèrie, i no disposaven d’aigua potable ni de les mínimes condicions higièniques. A penes se’ls donava menjar, així que molts morien de desnutrició, malalties diverses o durant tortures i/o assassinats. ***Un exemple molt clar podria ser el d’en Sebastià, mort en conseqüència del càstig/tortura que li van imposar al intentar escapar-se del camp.***

Camp d’Argelers, França.

Camps de concentració principals:

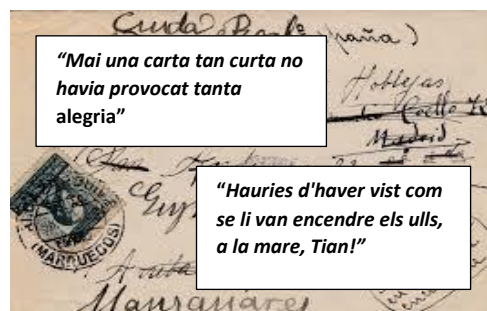
- **Camp d’Argelès-sur-Mer:**
Camp d’internament localitzat a Argelès-sur-Mer, a la costa mediterrània del país, **100.000** refugiats. ***Camp on en situa la major part del llibre***
- **Camps de Saint-Cyprien y Barcarès:**
Davant l’allau de refugiats al Camp d’Argelers, es van construir dos molt pròxims: els de Saint-Cyprien

y els de Le Barcarès. Dissenyat per a 31.500 persones es calcula que unes 100.000 persones van ser recloses en aquest dur recinte.

- **Camp de Rivesaltes**
15 000 refugiats. 1940 →
17 000 persones en 150 barracons (acabada la guerra)
- **Camp de Septfonds**
Situat a la població francesa de Septfonds (Tarn-et-Garonne). Va començar a funcionar el març de 1939 (29.000 republicans espanyols).

El sistema de 'Correus':

Els camps de refugiats espanyols a França van tenir el seu propi sistema postal. Els refugiats van poder utilitzar segells de franquícia emesos per les autoritats franceses. Els internats als camps van escriure lliurement, però les seves cartes van ser sotmeses a una dura censura postal, amb poques diferències entre l’època democràtica de França i el règim de Vichy. ***Exemple: la correspondència entre el Tian i en Tòfol.***

Correu durant la guerra Civil Espanyola